

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELENIK BÁTASZÉK, BÁTAAAPÁTI, CIKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XIII. ÉVFOLYAM 6. szám
2022. december

AZ RHK KFT. BÁTAAAPÁTI
TELEPHELYÉNEK KARÁCSONYFÁJA
FOTÓ: RADÓ KRISZTIÁN

*Kellemes
karácsonyi
ünnepet
és boldog
új évet kívánunk
minden kedves
olvasónknak!*

AZ RHK KFT. PAKSI
IRODAÉPÜLETÉNEK KARÁCSONYFÁJA
FOTÓ: KERN ZOLTÁN

A TETT ez alkalommal is mozgalmas évet zárt

BÁTAAAPÁTI-TETT TELEPÜLÉSEK Közmeghallgatáson számolt be a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) idei évéről Krachun Szilárd.

A TETT elnöke, egyúttal Bátapáti polgármestere december 15-én, csütörtökön délután a település Művelődési Házában részletes áttekintést adott az idén végzett tevékenységről és a TETT-hez fűződő eseményekről. Ebből az összegzésből idézünk néhány elemet.

Krónika dátumokban

- 2022. január 28-án a TETT társulása megtartotta első társulási ülését, ahol a TETT támogatás felosztása történt meg.
- 2022. február 10-én a TETT elnöke Budapesten az Innovációs és Technológiai Minisztériumban aláírta a TETT társulás éves szerződését.
- 2022. február 15-én a szerveződésként megtartotta soros ülését, ahol a Társulási Tanács elfogadta a TETT 2022. évi költségvetését.
- 2022. március 17-én Bátapátiban megtörtént a TETT Szakértő

Bizottságának újjáalakítása. A Társulási Tanács a bizottság munkájában való részvételre Faragó Lászlót, dr. Frigyesi Ferencet és Juhász Lászlót kérte fel.

- 2022. április 27-én Bátapáti Község Önkormányzatánál az Innovációs és Technológiai Minisztérium Energiagazdálkodási, Atomenergia és Bányászati Főosztály Központi Nukleáris Pénzügyi Alap Kezelő Osztályának munkatársai tartottak helyszíni ellenőrzést a tavalyi, elmaradt felhalmozási támogatás kifizetésével kapcsolatban.
- 2022. május 5-én a szerveződésként soros ülésén a Társulási Tanács elfogadta a TETT 2021. évi költségvetésének végrehajtását.
- 2022. július 14-én, a soros ülésén a Társulási Tanács elfogadta a TETT 2021. évi költségvetésének végrehajtását, a 2022. évi költségvetés módosítását. A Társulási Tanács döntött arról, hogy októberben megünnepli a TETT fennállásának 25 éves évfordulóját.
- 2022. szeptember 27-én, a soros ülésén a Társulási Tanács döntött a TETT 25 éves fennállása alkalmából szervezett jubileumi ünnepség forgatókönyvéről, a költségekről, valamint az időpontról.

Folytatás a 2. oldalon.

Folytatás az első oldalról.

Rendezvények, utak

- 2022. május 16-18. között a TETT társulás polgármesterei GMF ülésen vettek részt Szlovénia Krsko városában.
- 2022. május 21-én az RHK Kft. és a TETT közös rendezésében Nyílt Nap és Gyermeknap zajlott le Bátapátiban, az NRHT telep parkolójában. A TETT a Tolnai Népújságban megjelent cikkével is tájékoztatta a lakosságot.
- 2022. június 10-én a XXI. TETT-re Kész Napnak Véménd – a TETT egyik tagtelepülése – adott otthont. Az előadások után átadták a hagyományos Gránit-díjat, amit Faragó László, az RHK Kft. volt üzemeltetési igazgatója vehetett át.
- 2022. október 28-án Bátapáti, a település művelődési háza adott otthont a TETT 25 éves fennállása alkalmából rendezett jubileumi ünnepségnek. Megtisztezte jelenlétével az eseményt Süli János országgyűlési képviselő és dr. Kovács Antal, a Paksi Atomerőmű Zrt. kommunikációs igazgatója is. A rendezvényen két kerekasztal beszélgetés zajlott le. Az első a múltat, a kezdeteket idézte meg. Faragó László, az RHK Kft. volt üzemeltetési igazgatója, Buday Gábor, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) volt műszaki és tudományos igazgatója, Molnár Péter, a MÁFI-GOLDER volt kutatási mérnöke, Kovács Balázs, a Paksi Atomerőmű volt kommunikációs vezetője, dr. Frigyesi Ferenc, az RHK Kft. volt beruházási igazgatója és Krachun Szilárd néhány rövid történettel eleveztette fel

A TETT 2022 október 28-án, Bátapátiban ünnepelte fennállásának 25. éves jubileumát. A felvételen a TETT történetében szerepet vállaló, egykori és jelenlegi polgármesterek láthatók / Archív fotó: Pach Ferenc

a kezdeteket. A félműltről, benne hangsúlyosan 2012. december 5-ről, a Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló felszín alatti létesítményének átadása napjáról, valamint a jelenről Dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója, Nős Bálint stratégiai és műszaki igazgató, Honti Gabriella kommunikációs osztályvezető, Radó Krisztián, az NRHT telephelyvezetője és Krachun Szilárd osztotta meg többek között az állandó és tárgyyszerű lakossági tájékoztatásról, mint alapvetésről vallott gondolatait.

- 2022. november 17-én a TETT társulás polgármesterei a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló (RHFT) püspökszilágyi telephelyére látogattak.

A 2022-es év legjobbainak gratuláltak a sport gálaesten

A négy korcsoportot képviselő díjazottak a gálán

BÁTASZÉK Negyedik alkalommal tartotta meg nagyszabású ünnepségét, a BSE Sport-Gálát a Bátaszék Sport Egyesület.

Ezúttal 2022 sporteredményeinek méltatása került terítékre. Az emelkedett hangulatú ren-

dezvényt köszöntő beszédek, zenés betétek tarkították. Először Nagy Ákos egyesületi elnök mondott köszönetet a meghívott sportolóknak, sportvezetőknek, támogatóknak, majd dr. Bozsólik Róbert polgármester és Varjas Zoltán elnökhelyettes méltatta a bátaszéki sport szereplőit, a sportolókat, sportvezetőket és az egyesület támogatóit.

A BSE elnökségének határozata alapján minden évben nyolc sportoló érdemel díjazást. Minden sportág egy szakosztályi díj birtokosát jelölte meg, míg az elnökség az ajánlások és az eredmények alapján négy korosztályban (gyermek, serdülő, ifjúsági és felnőtt) egy-egy díjat adott a díjazottaknak.

– Köszönjük a szakosztály edzőinek, vezetőinek áldozatos munkáját. És nem utolsósorban, köszönet illeti a szülőket és támoga-

tókat, akik – sokszor a nehéz helyzet ellenére – bizalmat szavaztak nekünk – mondta Nagy Ákos.

Az egyesület emléklaplakkal köszönte meg a felnőtt labdarúgó szakosztály nyáron leköszönt elnöke, Lerch Béla munkáját.

A BSE díjazottjai:

Nagy Gergő Ákos, karate szakosztály különdíj; **Szegedi Márton**, kosárlabda szakosztály különdíj; **Szabó Bence**, úszó szakosztály különdíj; **Hetényi Kristóf**, labdarúgás szakosztály különdíj; **Janács Árpád** labdarúgó, az év gyermek sportolója; **Péter Panna** karatéka, az év serdülő sportolója; **Gill Dóra Nikol** karatéka, az év ifjúsági sportolója; **Lerch Marcel** labdarúgó, az év felnőtt sportolója

Hús facsemete állít emléket az elmúlt két évtizednek

FEKED Nemcsak a környezetet szépítik, de helytörténeti szereppel is bírnak azok a fácskák, melyeket nemrég ültettek a földbe Fekeden.

Az összesen húsz darab korai juhar, közönséges bükk, közönséges dió, mezei juhar és virágos kőris az elmúlt két évtized egy-egy jelentősebb történéseinek, eredményének, beruházásának is emléket állít. Az ágakra aggatható kis papíros táblák jelzik, avagy jelezték ezeket az eseményeket; s ha az időjárás viszonyosságai már el is tüntették ezeket a sérülékeny kellékeket, a fák a helyükön maradtak. Azaz ott gyökereznek a szennyvízát-emelő északi oldalán, az emlékparktól délre a nyírfasoron, a vízműnél és a záportároló tö mellett.

Tillmann Péter polgármester hozzátette, hogy a nemrég befejeződött csatornahálózat építésnek sajnos sok fa esett áldozatul. A friss telepítés egyfajta pótlásnak is megfelel.

A fa, mint olyan, különleges szerepet tölt be Fekeden – hívta fel a figyelmet a sokatmondó tényre Peck Tiborné, az önkormányzat kulturális szervezője. A település honlapján olvasható bejegyzés szerint az emlékpark 265 fája arra emlékeztet, hogy a helybeliek ősei 265 éve érkeztek ide Németországból.

„Különös, hogy megemlékezésül nem kő- vagy bronzszobrot állítottak, hanem egy múlandó anyagot, a fát választották erre a célra. E gondolat nyomán az ebből a parkból induló fekedei német nemzetiségi tanösvény vezérmotívuma is a fa.”

Facsemete a nagy park melletti részen, a Fő utca közelében / Fotó: Cseke Beatrix

Paks II.: fontos a nemzetközi együttműködés

A European Utility Requirements a Paks II. Zrt.-vel együttműködve kétnapos, angol nyelvű képzést szervezett Budapesten, a New Nuclear Watch Institute atomipari kutatóközpont londoni rendezvényén pedig ugyancsak téma volt a paksi atomerőmű-beruházás.

A tudásmegosztás és a nemzetközi együttműködés fontosságára hívta fel a figyelmet Jáklai Gergely, a Paks II. Zrt. elnök-vezérigazgatója a European Utility Requirements (EUR) szervezet kétnapos budapesti rendezvényén. Az új atomerőművi projektekre vonatkozó szabványok megalkotását és folytonos aktualizálását végző szervezet angol nyelvű tréningjén tíz ország százhusz, nukleáris iparban dolgozó szakembere vett részt. A Paks II. Zrt.-vel együttműködve megvalósuló szemináriumon a vállalatvezető elmondta, hogy a társaság épít a nemzetközi tapasztalatokra, megfelel a szabványoknak és elvárásoknak, és aktív szerepet vállal a nemzetközi szakmai párbeszédben.

– Célunk, hogy a nemzetközi javaslatokat beépítve a projektünkbe a lehető legjobb és legbiztonságosabb atomerőművet építsük – emelte ki Jáklai Gergely hozzáfűzve, hogy Magyarországon is igen komoly szakmai tudás halmozódott fel az atomenergetika terén, amely méltán ad okot büszkeségre. Az elnök-vezérigazgató kitért arra is, hogy különösen most, az energiaválság idején fontos szempont, hogy egy atomerőmű mikor kezd meg a működést. Éppen ezért a Paks II. projekt felgyorsítása a cél, de ez sem írhatja felül a nukleáris ipar legfontosabb szempontját – ez pedig a biztonság.

A szeminárium házigazdája Pásztor Imre, a Paks II. Zrt. műszaki főmérnöke, az EUR vezető testületének tagja volt, aki előadásában a biztonsági osztályba sorolásra vonatkozó

követelményeket ismertette a többek között francia, finn, spanyol, cseh, lengyel, belga és török szakemberekből álló hallgatóságnak. Türi Tamás, a társaság irányítástechnikai osztályvezetője az irányítástechnikát, illetve az ember és gép kapcsolatát érintő szabványokról tartott előadást, Nyárádi Balázs vezető szakterületi szakértő pedig a turbínaszigeti berendezések, rendszerek és azok segédrendszereiről beszélt.

Budapest mellett Londonban is téma volt Paks II.: Dr. Hügyecz Attila személyében magyar előadó is szerepelt a londoni székhelyű New Nuclear Watch Institute konferenciáján. A Paks II. Zrt. főtanácsadójának előadása fókuszában hazánk villamos energetikai helyzete és a Paks II. projekt állt. A Fenntartható jövő – Az energiatrilemma kezelése címet

viselő szimpóziumon a szakember többek között a volt brit klímaügyi miniszter, Tim Yeo, a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség, a Nucleareurope és a European Nuclear Society képviselőinek társaságában szólalt fel. Dr. Hügyecz Attila beszélt arról, hogy a paksi projekt nemzetközi követelményeken alapul, vagyis az új blokkok európai és világszervezetek által lefektetett szabványok és előírások szerint épülnek. Emlékeztetett rá, hogy a Paks II. beruházás nemzetközi projekt, számos nyugati beszállítóval valósul meg, az irányítástechnikai beszerzést például német-francia, a turbinasziget megvalósítását pedig amerikai-francia cég végzi.

A konferencia résztvevői egyetértettek abban, hogy a zöldátmenet fontos eszköze a nukleáris energia, a Nemzetközi Energia-ügynökség képviselőjének előadásából az is nyilvánvalóvá vált, hogy az energiaátmenet megvalósítása atomerőművek nélkül sokkal bonyolultabb és költségesebb vállalkozás lenne. Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának egyik vezetője pedig arról beszélt, hogy legfrissebb számításai szerint az atomerőművekben termelt villamos energia karbonintenzitása a teljes életciklust tekintve a legalacsonyabb az erőművi technológiák között.

A szimpóziumon elhangzott: az energetikai válság miatt az atomenergiára nagyobb szükség van, mint korábban. A háborús helyzet miatt az energiaellátás biztonságának kérdése prioritássá vált, és hasonló hangsúlyt kap napjainkban az áramárak alakulása is. Az atomerőművek mindkét kérdésre megnyugtató választ adnak, klímavédelmi értékük eddig is vitathatatlan volt, ezért a konferencia résztvevői egyetértettek abban, hogy a nukleáris iparágat ma rendkívül kedvező környezet övezi.

„Ha nyugodtan dolgozhatunk, cserébe mindenki nyugodtan alhat”

BÁTAAPÁTI Az év vége mindig a számadás ideje. Így a TETT Hírlap – mint a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) tevékenységének egyik fontos ismertetője és krónikása – ez évi utolsó száma megfelelő alkalom arra, hogy értékelje a Társaság éves kommunikációs tevékenységét.

Az elvégzett feladatokról Honti Gabriella kommunikációs osztályvezetőt kérdeztük.

A koronavírus szorítása

– Majd a részletekre is kitérünk, de elsőként az érdekelne, hogy röviden miként értékelné a 2022-es évet?

– Kommunikációs szempontból továbbra is „csonka” évként tekintek rá – válaszolt Honti Gabriella. – Hiszen az első hónapokat még beárnyékolta a Covid-19 vírus jelenléte. Számunkra a legfontosabb, hogy aki személyesen szeretne velünk találkozni, annak meg tudjuk adni ezt a lehetőséget. Ezért üzemel a paksi látogatótermünk és a bátaapáti látogatóközpontunk, ezért szervezünk lakossági fórumokat és ez az oka annak, hogy az oktatási intézményekbe is próbálunk minél többször eljutni. Azonban a kollégáink védelme érdekében bevezetett korlátozások teljesen elvágtak bennünket ezektől az interakciós lehetőségektől, ráadásul, mikor a szabályozáson végre lazíthattunk, akkor még mindig ott volt a másik oldal: az embereknek is vissza kellett zökkennie a régi kerékvágásba, félelem nélkül közeledni a közösségek felé.

– Mikor érezte úgy, hogy valóban visszaállt minden a régi kerékvágásba?

– Március végén, mikor ránéztem a naptárra, akkor láttam, hogy a teljes áprilisunk be volt táblázva. Közel négyszáz látogatót fogadtunk, a paksi iskolákban tartott előadásainkon is eljutottunk néhány száz diákhoz, háromszázhuszonnégy pályamunka érkezett a plakátkészítő-pályázatunkra, a látogatóközpontunkba sikeres veradást szerveztünk, a sajtó munkatársai is jártak nálunk forgatni és a negyedéves társulási tájékoztató programjaink is személyesen zajlottak le – hogy csak a legfontosabb eseményeket emeljem ki.

Megjelenés a portálon

– Egyébként valahogy így nézne ki egy teljesen átlagos hónap a Kommunikációs Önálló Osztályon?

– Természetesen nálunk is megvannak az intenzívebb és a nyugodtabb időszakok, de a tavasz kifejezetten az egyik legaktívabb. Szóval igen, ilyen lenne egy átlagos április. Persze alkalmazkodnunk kellett az új szituációkhoz a vírus jelenléte alatt, a személyes tájékoztatási lehetőségek helyett alternatívákat kellett kidolgoznunk. Így például a 2022-es év eredményeként tudok beszámolni arról is, hogy honlapunkra interaktív felületet fejlesztettünk, amelyen keresztül online játékok, közvéleménykutatások, versenyek is lebonyolíthatók. Nagy terveink vannak ezzel kapcsolatban a jövőben.

– A közösségi médiában is megjelent az RHK Kft.

– Valóban, éppen egy éves az első bejegyzésünk a Facebookon. Így valójában már 2021-ben elindítottuk az oldalunkat, de az érdemi munka idén kezdődött. Alapvetően azért ez nem egy nagy szenzáció, hiszen ma már az a furcsa, ha valaki nem használja a közösségi médiát, de mi most láttuk elérkezettnek az időt. Azt azért éreznie kell mindenkinek, hogy a radioaktív hulladék-kezelés nem egy olyan téma, amelynek óriási reklámra van szüksége. Ez nem egy választható szolgáltatás, nem egy ajánlat a sok közül, amelyet rá szeretnénk erőltetni az emberekre és ehhez minden eszközt megragadunk. A radioaktív hulladékot közvetve minden ember termeli: mindnyájan használjuk az elektromosságot, amelyet nagy részarányban nukleáris energiatermelés során nyerünk, szinte mindenki átesik képalkotó diagnosztikán, sajnos a sugárterápiát is nagyon sokan ismerik, de még nagyon sokáig lehetne sorolni az egyéb alkalmazásokat. Ezen folyamatok közben radioaktív hulladék keletkezik, amelyet megfelelően kell el-

Honti Gabriella:
„minden információt közérthetően elérhetővé szeretnénk tenni”

tárolni. Ezt a munkát meg kell csinálni, nincs más lehetőség, ez a legnagyobb természetvédelmi feladat minden ország számára.

Látogatás a kamrákban

– Tehát nem konkrét reklám céllal indították el a Facebook oldalt és a tevékenységüknek sem az a lényege, hogy reklámozzák magukat.

– Ha a tevékenységünk lényegét kell kiemelni, akkor azt tudom mondani, hogy minden információt közérthetően elérhetővé szeretnénk tenni az érdeklődők számára. Azt be kellett látnunk, hogy a közösségi média elsődleges információszerzési-felület lett. Nem tartom elég alaposnak, nem helyettesítheti azt, amikor a kollégáinkkal eltölt valaki két-három órát a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolóban, de alkalmazkodnunk kell a felhasználói szokásokhoz. Üzenetünk az átláthatóság biztosításával pedig egyértelmű: nincs mit takargatnunk, a munkatársaink profik, jó kezekben van a feladat, ha nyugodtan dolgozhatunk, cserébe mindenki nyugodtan alhat!

– Említette a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolót. Többször is látogatható volt az évben.

– Igen, és most nem a Látogatóközpontunkra gondolok, amely létesítmény egész évben fogadja az érdeklődőket. Hanem a föld alatti kamrákra, ezeket is megtekinthették az érdeklődő laikusok. Sajnos nem tudunk nagy tömeget mozgatni a felszín alatt, csoportonként húsz fő szállhat alá a tárolóba és egy túrára két órát számolni kell. Elsőként májusban, a hagyományos Nyílt és gyermeknapunkon indítottunk három csoportot – nem mellékesen a látogatásokkal párhuzamosan néhány száz gyermek is megjelent a nekik szóló társrendezvényen. A Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozaton is már hagyományosan részt veszünk és ilyenkor is megnyitjuk a kapukat a kétszázötven méter mélyen kialakított kamrákhoz, amelyekhez így szeptemberben két csoport juthatott le. Illetve csatlakoztunk idén az Erőművek Éjszakájához, amelynek keretében szintén két csoportot indítottunk – ez utóbbi rendezvényre, ha jövőre is meghívást kapunk, akkor a tervek szerint megduplázzuk a csoportok számát. Mindent összegezve, száznegyven főnek tudtuk megmutatni, hogy pontosan hogyan és hova kerül a Paksi Atomerőmű radioaktív hulladéka.

Folyamatos a párbeszéd

– A társulásokról még kevés szó esett, pedig fontos láncszemet jelentenek a kommunikációs gépezetben.

– Így van, kiemelt szerepük van, hiszen nem csak közvetlenül, hanem négy információs és ellenőrzési célú önkormányzati társulással közreműködve közvetett módon is tájékoztatjuk a tevékenységünkkel

érintett lakosságot az aktualitásokról. Az együttműködés lényege, hogy az RHK Kft. biztosítja az információt a társulásoknak, akik továbbítják azt a lakosság felé. A Társulásokba azok a települések tartoznak bele, akiket érint a munkánk, a településeket pedig a polgármesterek képviselik.

- A gyakorlatban milyen módon valósul meg a társulásokkal a kommunikációs folyamat, például 2022-ben?
- Negyedévenként mind a négy társulással, külön-külön személyesen találkozót szervezünk és beszámolunk a polgármestereknek az aktualitásokról, megteremtjük a lehetőséget a személyes párbeszédre. Tehát idén összesen tizenkét ilyen típusú eseményt bonyolítottunk le – minden társulás esetében még egy évzáró vissza van. Természetesen nem csak ilyen hivatalos formában lehet elérni bennünket, összességében napi szinten kapcsolatban vagyunk, akár e-mailben, akár telefonon, vagy ha igény van rá, személyesen is. A társulások a megszerzett információkat a honlapjukon és a térségi újságjukban is feltüntetik, ez utóbbiba szakmai cikket is szoktunk biztosítani, idén összesen huszonnégy lapszámnál működünk közre. Minden Társulásnak van egy nagy, éves tájékoztató rendezvénye, ezek is lezajlottak, mindegyiken személyesen jelen voltunk, hol előadással, hol kiállítás formájában. Rendezvényenként száz-kétszáz embert tudtunk így elérni. A gyermekekről sem feledkeztünk meg, szintén a társulásokkal együttműködve öt alkalommal bonyolítottunk le tanulmányi versenyt vagy játékos vetélkedőt – ezeken néhányszáz gyermek vett részt 2022-ben.

Készül a rajzfilm sorozat

- Mi maradt ki a felsorolásból? Várható-e még valami az évben?
- Természetesen sok „apróság” van: mi is üzemeltetjük honlapunkat, folyamatosan kiadjuk Elektronikus Hírlevelünket – ez utóbbira fel is lehet iratkozni a honlapunkon és az előző lapszámok is megtalálhatók a dokumentumok menüpont alatt. Folyamatosan frissítjük – szintén a honlapon – az átlag dózisteljesítmény adatokat a településeink környezetében. Hatalmas munkát végeztünk el még 2021-ben,

Nagy sikert aratott a májusban rendezett Nyílt és gyermeknap

elkészült egy háromszáznyolcvan oldalas tanulmány, amely a társadalmi-gazdasági hatásokat vizsgálja a nyugat-mecseki kutatási területünk környezetében. Ennek utómunkáiként idén még egy ötven oldalas kivonatot és egy infografikus brossúrát is készítettünk, e két utóbbi szintén felkerül hamarosan a honlapunkra. Készül egy közérthető rajzfilmsorozatunk is a radioaktivitás és az izotópfelhasználás témakörében – elsősorban a felsős diákok számára, de ez a munka még idén nem fejeződik be. Illetve részt vettünk még néhány hagyományos rendezvényen, például az Atomenergiairól Mindenkiné programozaton, amelyet az Országos Atomenergia Hivatal szervez – mindig más helyszínen – és a nukleáris szakma minden szegmensének képviselője részt vesz rajta előadásokkal, kiállításokkal. Valamint pályaaorientációs napon is jártunk az ESZI-ben, ahol a már jövőjüket tervező diákoknak mutattuk be munkánkat. Biztosan sok mindent kifejejtettem, de ha valaki nem szeretne lemaradni az aktualitásokról, akkor a Facebookon megtalál bennünket Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. néven.

Egy különleges falu igaz története

MÓRÁGY Egy könyv kerül idén minden mórági család karácsonyfája alá. Egy könyv Mórágyról és a mórágiakról. Ez elvileg egy különleges falu igaz története, de valójában sokkal több annál, mert benne van fél Európa sok viharos évszázada.

A nemrég elkészült két és félszáz oldalas kötet két részből áll, két, Mórágyon született helytörténet munkája. Egyiket dr. Szilágyi Mihály írta harminc évvel ezelőtt, a másikat a két hónappal ezelőtt, 92 éves korában elhunyt Peter Glöckner helytörténész. Őt Németországban, névrokona, a jelenlegi polgármester, Glöckner Henrik kérte, hogy a falujukról, a még Kanadában összegyűjtött rengeteg adatot, kutatásainak eredményét foglalja össze egy könyvben.

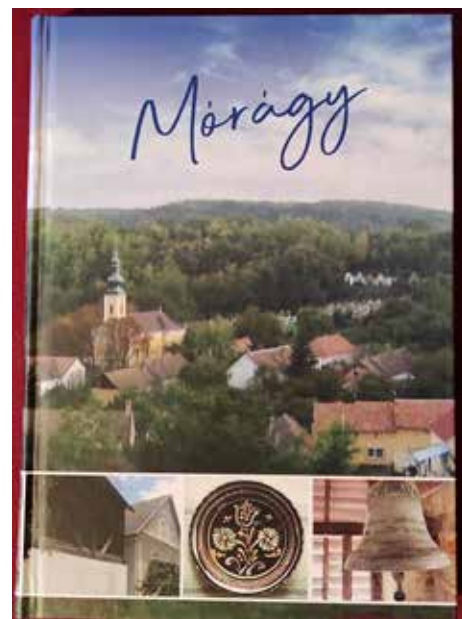
Szilágyi Mihály írása az ősidőktől majd az ezredfordulóig mutatja be a múltat. Szól a hat-ezer évvel ezelőtti, tűzközdombi településről, ahol majd fél évszázaddal ezelőtt dr. Zalai-Gaál István régész kutatta a lengyeli kultúra emlékeit, aztán szó van arról, hogy nyolcszáz éve a szekszárdi apátságához tartozott a Silva regalis Mooragy, a Királyi erdő, Mórágy. Ír a szerző a török időről, a rác világról, majd Mórágyról, mint német faluról, ahova 1724-ben, főleg Pfalzból, Hessenből, a Rajnavidékről megérkeztek a telepesek.

Az a része a kötetnek, amelyet Peter Glöckner Németországban, Backnangon írt, a Mórágy, német földműves falu Tolna megyében, 220 év élet, munkásság, boldogulás címet kapta.

Az első évszám 1724. Akkor történt, hogy a törökök Magyarországról való kiűzése után az elnéptelenedett országnak legyen több lakója, VI. Károly császár betelepítés rendelelete alapján Franciscus Kún Tolna megyei földesúr toborzókat küldött Németországba. Ők a Zweibrücken hercegséghez tartozó Ostertal községeiben és Dél-Hessenben leltek betelepülni akarókra, akik elindultak, gyalog, majd Ulmtól Tolnáig jöttek hajón, s onnan újra gyalog Mórágyig.

Glöckner Péter könyve kiegészíti a korábban készültet, s miközben itt is a történelmi hűség a legfontosabb, a szokásokról, hagyományokról szólnak főleg az oldalak.

Ezzel a Mórágyon született helytörténész professzor Németországban eleget tett Glöckner Henrik polgármester sok átbeszélgetett estét követő kérésének, s elkészülhetett félezer példányban a két nyelven írt könyv, amely őrzi a múltat, a svábság régi népi szokásait, a régi mórágiakat. Hogy elkészülhetett, abban segített a település önkormányzata, a felesége révén mórági-

A kötet, mely ott lesz a mórágiak karácsonyfája alatt
Kép és szöveg: Szepesi László

vá lett tanár, festőművész, dr. Dittert Jenő, és tették még ezt sokan, akik szívükön viselik a hagyományok őrzését.

Negyven éve adja az áramot az országnak az atomerőmű

PAKS Negyven évvel ezelőtt, 1982. december 14-én első alkalommal indult el szabályozott láncreakció a Paksi Atomerőműben. Két héttel később, december 28-án megtörtént az 1. blokk párhuzamos kapcsolása is, az atomerőmű ettől a pillanattól kezdve ad áramot az országnak.

A blokk üzembe helyezését a későbbi üzemeltetők végezték, százötven mérnök összesen háromszáz napon át dolgozott az üzembe helyezés lépésein és az ehhez szükséges próbákon.

Az Atomerőmű építői című üzemi lap 1983-as első számában krónika jelleggel eleveníti fel a két jeles nap, december 14-e és 28-a eseményeit, hangsúlyozva, hogy ezért, ezen dolgozott itt sok ezer ember évek óta, és joggal érezhetik saját munkájuk eredményének, amikor a műszerek jelezték, fáradozásuk nem volt hiábavaló.

A megyei napilap, a Tolna Megyei Népújság is részletes riportot közölt anno mindkét nap eseményeiről. Nem csodálkozhatunk az aprólékos beszámolón, valamint a lelkesedéssel, hiszen hatalmas munka érkezett – ha nem is a végéhez, hiszen további három blokk még épült, de – döntő lépéséhez.

A hatvanas években elkezdett tervezést, majd a Paksi Atomerőmű Vállalat 1976-os megalapítását követően tízezrek dolgoztak azért, hogy az ország villamosenergia-ellátása biztosítva legyen, munkájuk eredménye pedig most, negyven év után is meghatározó fontosságú mindenkinek Magyarországon.

A hálózatra kapcsolás örök emlék maradt a résztvevőknek
Fotó: Gottvald Károly

A blokk üzembe helyezését a későbbi üzemeltetők végezték, százötven mérnök háromszázötven napon át dolgozott az üzembe helyezés egyes lépésein, az ehhez szükséges

próbákon. A hálózatra kapcsolás örök emlék maradt a résztvevőknek. A kezdeti izgalom aztán magabiztos rutinná nőtte ki magát mind az üzembe helyezésben – 1984-ben csatlakozott a 2., 1986-ban a 3., 1987-ben pedig a 4. blokk a hálózatra – mind az üzemeltetés területén.

Az ófalusi fenyőfa, amit gyermekek és felnőttek egyaránt díszíthetnek
Fotó: Kófiás András

Ezer égő szikrázik a karácsonyfán

ÓFALU Évekkel ezelőtt Schmierer Ádám elültetett néhány fenyőfa csemétét házának udvarába. A túlévelűek megfelelő talajra találtak és gyökeret eresztettek.

Ófalu ismert személyisége – a helyi Német Nemzetiségi Önkéntes Közhasznú Tűzoltó Egyesület elnöke – úgy gondolkodott, hogy ez az egyébként szerény kis ültetvény hosszú távon képes lesz biztosítani családjának karácsonyfa igényét. Ez így is történt. Schmierer Ádám rendre ebből a házi utánpótlásból merített, illetve vágott ki fenyőket. Sőt, nemcsak jutott, maradt is a fákból. Közülük több úgy megnőtt, olyan sudár lett, hogy lakásba már be sem férne.

– Ekkor gondoltam arra, hogy idén az egyik fenyőt felajánlom a falunak – osztotta meg lapunkkal elhatározását. – Szívesen tettem, nekem nincs rá szükségem, a központban pedig, ezt másoktól is hallottam, nagyon jól mutat.

Ez valóban így van, Ófalu egy kifejezetten szép, formás ezüsthenyővel, illetve az ebből kialakított, feldíszített karácsonyfával büszkélkedhet. A fa kivágása, elszállítása, felállí-

tása Kófiás András falugondnok, valamint segítőinek keze munkáját dicséri.

– A központban, az önkormányzat épülete előtt már kialakított helye van a karácsonyfának – mondta Kófiás András. – A helyszínen egy lyuk található, ide kellett beilleszteni törzs csomóját. Szükség volt előzetes faragásra, hiszen a lyuk átmérőjéhez képest majdnem kétszeres volt a törzs átmérője. Miután megtörtént a kiékelés, a fenyő szépen megállt a helyén. Közel ezer led égőt helyeztem el a fán, ami ennek köszönhetően este fényárban úszik.

A falugondnok, tekintettel az energia inséges helyzetre, mérőműszerrel is tesztelte a fogyasztást, ami egyébként, ledes rendszerről lévén szó, igen csekély. Az érdeklődés viszont jelentős az ófalusi fenyő iránt. Bechli Erzsébet polgármester is megállapította, hogy ez a mintegy négy méter magas karácsonyfa a község méltó ünnepi díszje. Ennek ismeretében érthető, hogy több közeli településről is érkeztek látogatók, akik fénykép felvétellel is megörökítették maguknak Ófalu pompás látványosságát.

Aranyat ért a vémémedi néptáncosok bemutatkozása

A Wemender Tanzgruppe Heil Helmut: Sváb táncok című koreográfiáját mutatta be a fesztiválon

VÉMÉND-BUDAPEST Hét táncgyesület magas színvonalú produkciójának tapsolhatott a közönség a X. Magyarországi Német Nemzetiségi Ifjúsági és Felnőtt Néptáncfesztiválon.

A fővárosban, a Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium tornatermében tartott rendezvényen szakmai zsűri értékelt a koreográfiákat: Mausz Mihály koreográfus, Ágfalvi György, a Magyar Állami Népi Együttes tánckarvezetője, dr. Erb Mária egyetemi docens, a Magyarországi Németek Kutatóintézetének vezetője, Apaceller József kar-nyag és Szabó Julianna, a Landesrat tánc-

szekció elnöke építő jellegű visszajelzésekkel látta el a csoportokat, ezzel is segítve őket táncstudásuk csiszolásában, a nemzetiségi táncgyományok hiteles megőrzésében. A négy arany minősítésben részesített egyesület között volt a Wemender Tanzgruppe, azaz a Vémémedi Német Nemzetiségi Tánc-csoport. Ez a jeles fegyvertény úgy valósult meg, hogy a munkát a járvány visszavetette, a csapat élén tavaly vezető váltás történt. Gász Dorina éppen egy éve vette át nagy nevű elődjétől, az alapító atyától, Horváth Etelétől a táncsoport irányítását. – Akkor még nem terveztük azt, hogy indulunk

ezen a versenyen – mondta el lapunknak. – Részben azért, mert a feladat új volt számomra, részben pedig azért, mert a csapat összetétele megváltozott, több egykori tagunk visszatért hozzánk. Úgy gondoltam, szükség lenne egy kis időre a csapatépítéshez, a táncok, a lépések felelevenítéséhez. Nyáron azonban mégis az indulás mellett döntött a közösség. Hiszen a vémémedi eddig az összes Landesrat minősítő rendszeren ott voltak. – Arra jutottunk, hogy a hagyomány kötelez bennünket – folytatta Gász Dorina. – Ezzel együtt azt is szeretnénk volna megmutatni, hogy Vémémeden az esetleges nehézségek ellenére is van élénk kulturális élet, őrizzük és ápoljuk a hagyományokat. A bemutatkozón a tőlünk telhető legjobb formánkat hoztuk, megtettük, amit lehetett. Mégis, ami történt, felülmúlta várakozásunkat, az arany minősítés nagyon kellemes meglepetést okozott mindannyiunknak. Ezek után már most ígérhetem, hogy három év múlva, a következő ugyanilyen találkozón igyekezünk a mostani teljesítményünket is felülmúlni. Ezzel együtt, ráadásul a Wemender Tanzgruppe a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának (LDU) 2025-ös gáláján ismét színpadra állhat és az ünnepi műsort színesítheti minősített táncelőadásával.

Mintha a Hair című filmből léptek volna ki a diákok

CIKÓ Öltözz hippinek és gyere úgy az iskolába! Ezt a feladatot kapták a Cikói Perczel Mór Általános Iskola tanulói az intézményben nemrég tartott retró hét első napján.

Ez a tennivaló cseppet sem volt terhes a kisdíkok számára, akik – természetesen szüleik tanácsaival és segítségével – mintha a Hair című filmből léptek volna ki, fantáziadús szerelésekkel lepték meg egymást és a pedagógusokat.

De miként is lett az iskola ezen a hétfői napon a hetvenes évek lázadó ifjainak divatbemutató terepe? Miért is került elő valahonnan a szekrények mélyéről a trapéz nadrág, a hímzett blúz és a virág motívumos ing? A kérdésre Hernerné Szóts Hajnalka igazgató válaszolt.

– Minden évben igyekezünk gyermekeinknek átadni olyan érdekességet, többlet tudást, ami túlmutat a tantárgyi követelményeken, de mégis szélesíti látókörüket – mondta el lapunknak. – Tavaly a Hungarikumokat dolgoztuk fel, most a retró a témakör. Ez a tematika megjelenik a tanórákon, de ugyanígy az öltözködésben, az ételekben és a játékokban is. A szülők ilyenkor is nagy segítségünkre vannak, sütnék-főznek tanulóinknak, tevékeny közreműködői a hétnek.

A tanórákra röviden visszatérve, az biztos, hogy a cikói iskolások irigylésre méltó kínálatból meríthettek. Hiszen a magyar irodalom órákon tartott filmklubokon – alsó tagozaton – olyan klasszikusok kerültek eléjük, mint például a Mekk mester, a Frakk, a macskák réme, a Kockásfülű nyúl, vagy a Mézga család. A felső tagozatosok pedig a már említett Hair, a Mamma Mia, avagy a Made in Hungária című filmek révén kaphattak ízelítőt szüleik, vagy még inkább nagyszüleik koráról. Feltétlenül megjegyzendő, hogy a filmek vetítésekor nem mindössze tétlen befogadás valósul meg: a tanulók különböző, az értelmezést és a további gondolatot elősegítő feladatokat kaptak pedagógusaiktól.

A csütörtök a fentiekén túl még egy meglepetéssel szolgált. Ugyanis alkalom nyílt – lehetőség szerint – a kor édességeinek nemcsak

Az iskola első osztályos tanulói hamisítatlan hippie öltözékben

megtekintésére, hanem megkóstolására is. Többek között kapucínér szelet, néger csók, gumi cukor, téli fagy szerepelt a kínálatban, mely kétségkívül megédesítette az amúgy is különleges retró hét zárás előtti napját.

Hármasoltár – Hobó ingyenes előadóestje

BÁTASZÉK Minden hely elkelt, megtelt a Petőfi Sándor Művelődési Ház színházterme, amikor nemrég Földes László, azaz Hobó lépett fel Hármasoltár című önálló estjével.

Földes László, Hobó verset mondott és énekel / Fotó: Ócsai Krisztina

A cím is utal rá, hogy három rendkívüli embernek – József Attilának, Jim Morrisonnak és Vlagyimir Viszockijnak – állít emléket műsorában. Ócsai Krisztina, a rendezvény szervezője elmondta, hogy a Déryné Program keretében tartott, ingyenes előadásra előzetes regisztrációval lehetett jelentkezni. A nyolcvan perces műsor hatalmas sikert aratott. Földes László felváltva mondott verset, majd énekel, ami egyedüli előadóként hatalmas teljesítményt jelentett mind fizikailag, mind szellemileg.

A három génusz egyike Jim Morrison, a The Doors rockzenekar vezető énekes és dalszövegírója volt. Számos verseskötete is megjelent, a filmezés is foglalkoztatta, 27 évesen, 1971. július 3-án halt meg Párizsban, a fürdőkádjában találtak rá.

Vlagyimir Viszockij gitárral kísért dalai már életében túlnőttek rajta. Az orosz sanzonhagyományok, a városi folklór, a kocsmá-, katona- és börtöndalok megtermékenyítő hatására eredeti, kemény, humoros és tragikus szerzeményeket komponált kora ifjúságától kezdve.

A harmadik génusz József Attila volt. Az élet kegyetlenül bánt a költővel: félárva gyermekként ifjúsága tele volt lemondással és brutalitással, felnőttként pedig szembesülnie kellett a meg nem értéssel.

Az előadás végén a közönségből többen is beszélgettek Földes Lászlóval, aki készségesen válaszolt és dedikált is.

Terített asztal, műsor és vacsora várta a Mindenki Karácsonya közönségét

A kultúrházban ünnepi műsor és ízletes vacsora várta a mintegy száz műcsényi lakost / Fotó: Kasler Lászlóné

MŰCSÉNY Régi és közkedvelt hagyomány Műcsény településen a Mindenki Karácsonya elnevezésű rendezvény.

Az önkormányzat ez évben is megtartotta ezt az ünnepváró összejövetelt a kultúrházban, ahol már a feldíszített fenyő is érzékeltette az alkalom ünnepi jellegét. December 9-én, pénteken délután fél hat órától mintegy száz fős teríték várta a helybeli vendégeket, akiket Salgó Ivett polgármester köszöntött. Ezt követően a Decsi Fivérek duója adott közel egy órás, jó hangulatú, zenés adventi műsort.

A segítők az asztalnál ülő közönségnek pörköltet szolgáltak fel, kenyérral és savanyúsággal. Mindenki jó étvágygal fogyasztotta az ízletes ételt, ami Krachun Krisztián szakácsművészetét dicséri.

A hét folyamán egyébként az önkormányzat jóvoltából valamennyi hatvanöt év feletti helybeli személy tízezer forint értékű élelmiszer-csomagot kapott. A gyermekek, hatéves korig, hatezer forint értékű élelmiszer-csomagban részesültek. Rajtuk kívül bármely közoktatási intézménybe járó, műcsényi lakhelyű fiatal – legyen általános iskolás, középiskolás, avagy egyetemista – nyolcezer forint összegű támogatást könyvelhetett el magának.

Ajándékot hozott a Mikulás

A gyermekek örömmel vették át ajándékaikat a jóságos Mikulástól / Fotó: Illés Alexandra

BÁTAAPÁTI Karácsony előtt kigyúlnak a gyertyák a közösségi tereken elhelyezett adventi koszorúkon. Így történt ez Bataapáti-ban is.

A településen ez az ünnepi dekoráció a buszmegállóval szemben található. Itt zajlottak a helyi önkormányzat jóvoltából a négy adventi vasárnapon azok a rendezvények, melyeken a résztvevők alkalomhoz illő műsorokat tekinthettek meg. Emellett meleg teát, zsíros kenyert, virslit, illetve a felnőttek forralt bort is fogyaszthattak.

Advent első vasárnapján november 27-én délután a helyi óvodások mutatkoztak be. Egy héttel később a község iskolásai léptek az érdeklődők elé. December 11-én a gyertyagyújtást követően a jelenlévők felsétáltak a Művelődési Házba, ahol hamarosan elkezdődött A Mikulás sapkája című bábelőadás. Miután a közönség zömében gyermekekből állt, a nagy sikerű produkció végeztével a Mikulás ideális helyszínre és a lehető legjobbkor állított be. Természetesen valamennyi nebulónak jutott ajándék a teli zsákból, pontosabban kosarakból.

Advent negyedik vasárnapján, a negyedik gyertya felfénylése után ugyancsak a Művelődési Házban folytatódott a program. A Csillag Musical Társulat a Hókirálynő című Andersen mese zenés előadással teremtett karácsonyi hangulatot.